

Nr 178

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa lönefrågor med anledning av ändrad organisation av den lokala och regionala skolledningen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 183 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 17 oktober 1957, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade grunder för bestämmande ej mindre av undervisningsskyldigheten för lärare i läroämnena vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter, att tillämpas tills vidare från och med läsåret 1958/59, än även av antalet ordinarie lärartjänster i läroämnena vid det allmänna skolväsendet, att tillämpas tills vidare från och med redovisningsåret 1958/59, dels godkänna de av departementschefen förordade förslagen rörande löneställningen för vissa skollära tjänster m. m., dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen anfört vidtagna erforderliga åtgärder för förslagets genomförande från och med den 1 juli 1958, dels ock besluta att på personalförteckning för länsskolnämnderna skall från och med budgetåret 1958/59 vara uppförda 55 skolinspektörstjänster i lönegrad Bo 1.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *Nestrup* väckt motion (II: 704), i vilken hemställts, att riksdagen måtte uttala, att den för sin del icke har något att invända mot att de av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelserna givas tillämplighet räknat från och med läsåret 1956/57 även beträffande andra skolformer än allmänna läroverk och kommunala realskolor, i vilka en treårig utbildning syftande till realexamen bedrivs;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Edlund* och *Braconier* väckt motion (II: 705), i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta, att lön till länsskolinspektör skall utgå enligt lönegrad B 1 jämte en avlösningsförstärkning om 3 600 kronor.

I propositionen framlägges i anslutning till förda överläggningar med lärarpersonalens organisationer förslag till grunder för bestämmande av dels

undervisningsskyldigheten för lärare i läroämnen vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter dels ock antalet ordinarie lärartjänster i läroämnen vid det allmänna skolväsendet. På grundval av överenskommelser, som träffats efter förhandlingar med av frågan berörda personalorganisationer, framlägges vidare förslag om lönesättningen av bland annat de skolledartjänster, vilka enligt den av 1956 års riksdag beslutade skolstyrelserereformen skola finnas eller kunna inrättas från och med den 1 juli 1958.

Beträffande det närmare innehållet i propositionen får utskottet hänvisa till densamma samt till en vid detta utlåtande fogad *Bilaga*.

Vidkommande motiveringen för de i motionerna II: 704 och II: 705 framställda yrkandena hänvisas till motionerna.

Utskottet har funnit sig böra biträda vad departementschefen föreslagit med avseende å grunder för bestämmandet av *undervisningsskyldigheten för lärare i läroämnen och antalet ordinarie lärartjänster i läroämnen inom det allmänna skolväsendet*. Den i motionen II: 704 väckta frågan har enligt vad utskottet inhämtat varit föremål för prövning i samband med den överenskommelse, som föregick de av Kungl. Maj:t den 27 juni 1957 meddelade bestämmelserna angående undervisningsskyldigheten vid vissa allmänna läroverk och kommunala realskolor läsåren 1956/57 och 1957/58. Vid sådant förhållande anser utskottet sig icke böra ansluta sig till det i motionen II: 704 framställda yrkandet utan avstyrker bifall till detsamma.

Vad angår frågan om *lönegradsplaceringen för vissa skolledartjänster m. m.* vill utskottet erinra om att denna fråga ansetts böra upptagas till avgörande redan vid innevarande års riksdag för att de nya skolledartjänsterna, vilkas inrättande är ett väsentligt inslag i den av 1956 års riksdag beslutade utformningen av skolväsendets lokala och regionala ledning, skola kunna tillsättas i god tid före reformens ikraftträdande den 1 juli 1958. Av statsrådsprotokollet framgår att förhandlingar i ämnet ägt rum mellan å ena sidan representanter för ecklesiastik- och civildepartementen och å andra sidan tre av statstjänstemännens huvudorganisationer. Dessa förhandlingar ha resulterat i en den 15 oktober 1957, under förbehåll för Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, träffad överenskommelse. Sedan överenskommelsen godtagits av Kungl. Maj:t har den genom förevarande proposition förelagts riksdagen för godkännande. Ifrågavarande överenskommelse avser icke endast de av den nya lokala och regionala skolledarorganisationen direkt föranledda lönefrågorna utan också löneställningen för rektorer vid högre allmänna läroverk m. fl. läroanstalter.

Utskottet har vid sin granskning av det föreliggande förslaget insett de svårigheter, som förelegat för att ernå en ur olika synpunkter tillfredsställande avvägning av löneställningen för ifrågavarande tjänstemannagrupper, och utskottet anser sig därför kunna tillstyrka, att den träffade uppgörelsen godkännes av riksdagen. Utskottet är däremot icke berett att förorda den

avvikelse från nämnda uppgörelse, som innefattas i det i motionen II: 705 framställda förslaget. Motionen torde alltså icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär vidare att riksdagen redan nu skulle fatta beslut om uppförande från och med budgetåret 1958/59 på personalförteckning för länsskolnämnderna av 55 skolinspektörstjänster. Denna anordning, som är förestavad av praktiska skäl, anser utskottet sig böra tillstyrka.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna II: 704 och II: 705,

1) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 17 oktober 1957 förordade grunder för bestämmande av undervisningsskyldigheten för lärare i läroämnena vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter, att tillämpas tills vidare från och med läsåret 1958/59;

2) godkänna av departementschefen förordade grunder för bestämmande av antalet ordinarie lärartjänster i läroämnena vid det allmänna skolväsendet, att tillämpas tills vidare från och med redovisningsåret 1958/59;

3) godkänna de av departementschefen förordade förslagen rörande löneställningen för vissa skolledartjänster m. m.;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen anført vidtagna erforderliga åtgärder för förslagets genomförande från och med den 1 juli 1958;

5) besluta att på personalförteckning för länsskolnämnderna skall från och med budgetåret 1958/59 vara uppförda 55 skolinspektörstjänster i lönegrad Bo 1.

Stockholm den 5 december 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Ohlon, Gillström, Näsström, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Erik Svedberg, Ragnar Bergh, Rikard Svensson, fröken Ranmark, herrar Mossberger, Söderberg, Nils Theodor Larsson, Jacobsson och Mårtensson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Thapper, Ståhl, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, Widén, Nilsson i Göingegården, fröken Olsson, herrar Almgren, Andreasson, Löfroth, fröken Vinge, herrar Heckscher och Svensson i Stenkyrka.

Reservationer

1) av herr *Bergh*, som ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen II: 705 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 2 börjar med »Utskottet har» och på s. 3 slutar med »åtgärd föranleda», bort ha följande lydelse:

»Utskottet har vid sin granskning av det föreliggande förslaget insett de svårigheter, som förelegat för att ernå en ur olika synpunkter tillfredsställande avvägning av löneställningen för ifrågavarande tjänstemannagrupper. Beträffande den ingångna uppgörelsen synes densamma böra godkännas av riksdagen, dock med den ändring som föreslagits i motionen II: 705.»

dels ock utskottets hemställan bort i nedan angivna delar ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 705 och med avslag å motionen II: 704,

3) att godkänna de av utskottet förordade förslagen rörande löneställningen för vissa skolledartjänster m. m.;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet anfört vidtagna erforderliga åtgärder för förslagens genomförande från och med den 1 juli 1958;»

2) av herrar *Ohlon*, *Ståhl* och *Löfroth*.

Bilaga

Löneställningen för vissa skolledartjänster m. m.

	Poängtal	Nuv. avlön.- grupp	Nuv. lönegrad	Före- slagen avlön.- grupp	Föreslagen lönegrad
Skolinspektörer och skoldirektörer					
Skolinspektör	—			—	Bo 1
Skoldirektör	150(130)— 399,5 400—			I	Bp 1+3.600 kr. avlö- ningsförstärkning
				II	Bp 1+4.800 kr. avlö- ningsförstärkning
				III	—
Biträdande skoldirektör			Stockholm, Göteborg och Malmö (utom i Stockholm, Göteborg och Malmö)		Bp 1+1.200 kr. avlö- ningsförstärkning
Rektorer					
Lärarhögskolan i Stockholm	—	—	Bp 1+1.200	—	Bp 1+3.600 kr. avlö- ningsförstärkning
Folkskoleseminarier	—	II	ABp 26	}	I of
	—	III	ABp 26		
	—	IV	ABp 26		
	—	III ¹	Bp 1+1.200 kr.		
Högre allmänna läro- verk samt privat- läroverk av mot- svarande slag ²	—35 35,5—46 46,5—63 63,5—	I II	Bp 1 Bp 1	I II	Bp 1 Bp 1+1.200 kr. avlö- ningsförstärkning
		III	Bp 1+1.200 kr.	III	Bp 1+2.400 kr. avlö- ningsförstärkning
		IV	Bp 1+1.200 kr.	IV	Bp 1+3.600 kr. avlö- ningsförstärkning
Högre tekniska läro- verk	—	II	Bp 1	II	Bp 1+1.200 kr. avlö- ningsförstärkning
	—	III	Bp 1+1.200 kr.	III	Bp 1+2.400 kr. avlö- ningsförstärkning
	—	IV	Bp 1+1.200 kr.	IV	Bp 1+3.600 kr. avlö- ningsförstärkning
Försvarets läroverk	—	—	Bp 1+1.200 kr.	—	Bp 1+3.600 kr. avlö- ningsförstärkning

¹ Omfattar de förutvarande folkskoleseminarierna.² Poängtalerna avser samma poängsystem, som nu tillämpas. Avlöningsgrupp I utnyttjas endast i fråga om privatläroverken.

	Poängtal	Nuv. avlön.-grupp	Nuv. lönegrad	Föresl. avlön.-grupp	Föresl. lönegrad
Enhetsskolor (folkskolor med inbyggd realskola) ^{1 2}	—19,5			I	ABp 25 ABp 23 ABp 20
	20—29,5			II	ABp 25 ABp 24 ABp 22
	30—59,5			III	ABp 26 ABp 25 ABp 24
	60—			IV	ABp 26 ABp 26 ABp 26
					+1.200 kr. avlöningsförstärkning
Folkskolor ²	— 9	I	ABp 18	I	of
	10—19	II	ABp 19	II	of
	20—29	III	ABp 20	III	of
	30—44	IV	ABp 21	IV	of
	45—59	V	ABp 22	V	of
	60—	VI	ABp 23	VI	of

¹ Avser samtliga rektorer i kommun med enhetsskola (inbyggd realskola).

² Poängtalerna avser i kommun med flera rektorstjänster vid det obligatoriska skolväsendet medeltalet per rektorstjänst.

Anmärkingar

A. Särskilda årsarvoden

Särskilda årsarvoden skall utgå

- till skolinspektör, som förordnas till länskolinspektör, med 3.600 kronor (befattningsarvode);
- till förste rektor med 1.800 kronor i kommun med 100 poäng och mer och med 1.200 kronor i kommun med mindre än 100 poäng;
- till rektor, som tillika är skolchef, med 1.200 kronor;
- till lärare, som är biträdande rektor, med 1.200 kronor;
- till lärare, som är tillsynslärare i skola med minst tre läraravdelningar, med 360 kronor för 3 poäng samt med 70 kronor för varje ytterligare poäng t. o. m. 10 och 50 kronor för varje ytterligare poäng fr. o. m. 11;
- till lärare, som är studierektor, enligt nu gällande grunder.

B. Lönegrupperingarnas tillämpning, förordnandeperioder m. m.

- Det i prop. 1956: 182 förordade poängsystemet tillämpas då avgörande träffas i följande frågor, nämligen
  - om skoldirektör skall (må)finnas i kommun;
  - om biträdande skoldirektör må finnas i kommun;
  - vilket antal skolledare som skall finnas vid kommuns obligatoriska skolväsen;
  - vilken lönegrupp som skall tillämpas för skoldirektör;
  - vilken arvodesgrupp som skall tillämpas för förste rektor;
  - vilken lönegrupp som vid det obligatoriska skolväsendet skall tillämpas för rektor, som tillika är skolchef, och för rektor, som är ledare för enhet;
  - vilken undervisningsskyldighet som skall gälla för under f) avsedda befattningshavare; samt
  - vilket arvode som skall utgå till tillsynslärare.
 Avgörande i de under punkterna a)—f) angivna fallen träffas på grundval av förhållandena den 1 november läsåret närmast före förordnandeperiodens början eller, i förekommande fall, före det läsåret fr. o. m. vilket tjänsten skall inrättas eller placeringen i avlönings- (arvodes-) grupp skall gälla. Avgörande för arvode till tillsynslärare är förhållandena vid läsårets början.
- Förordnandeperioden skall för innehavare av tjänst eller befattning som avses under I a), b), d) samt f) vara sex år. Förste rektor förordnas t. v.
- För att uppnå överensstämmelse mellan de olika förordnandeperioderna på skolväsendets område förordnas de under I a), b), d) samt f) angivna skolledarna fr. o. m. den 1 juli 1958 allenast för en tid av tre år. Vidare förlänges nu löpande förordnandeperiod för distriktsöverlärarna med ett år, eller t. o. m. den 30 juni 1961. Därmed uppnås en samordning med förordnandeperioden för rektorstjänsterna vid allmänna läroverk, högre kommunala skolor, privatläroverk och högre tekniska läroverk, vilken period utlöper den 30 juni 1961.
- Under löpande förordnandeperiod skall inga förändringar av lönegrupperingen för skoldirektör eller rektor ske, därest ej Kungl. Maj:t med hänsyn till väsentligt ändrade förhållanden finner skäl därtill.